

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝

ՏՀՏ- ի կիրառումը որպես
մոտիվացիայի բարձրացման միջոց

Հետազոտող ուսուցիչ՝

Լուսինե Աբրահամյան
անուն, ազգանուն

Արևիկի միջնակարգ դպրոց
դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝

Շուշան Վարդանյան
անուն, ազգանուն

ԱՐՄԱՎԻՐ- 2023

Բովանդակություն

Նախաբան -----	3 էջ
Գրական ակնարկ -----	5 էջ
Գործնական համատեքստ -----	7 էջ
Եզրակացություն-----	13 էջ
Գրականության ցանկ -----	14 էջ

Նախաբան

Սովորելու նկատմամբ շահագրգիռ վերաբերմունքի ձևավորումը խնդիր է, որն անցնում է դպրոցի ողջ պատմության ընթացքում և չի կորցրել իր արդիականությունն այսօր:

Ինչու՞ է դպրոցականների կրթական մոտիվացիան նվազում դպրոցում մնալու հետ: Բոլոր երեխաները, երբ գնում են դպրոց՝ ուզում են սովորել, հետո ի՞նչ է լինում: Եվ ամենակարևորը՝ ի՞նչ անել:

Այն գաղափարը, որ երեխայի հետաքրքրությունը սովորելու նկատմամբ մեծապես կախված է կրթության բովանդակությունից, դժվար թե կասկածի տակ դնի: Բայց հարցը մնում է՝ ինչու՞ սովորելու գենետիկորեն հակված երեխայի համար ուսուցման գործընթացը վերածվում է ծանր պարտականության, դժվարին, ոչ գրավիչ աշխատանքի:

Եթե հետևում ենք դասարանում աշակերտների աշխատանքին, ապա նկատելի է դառնում ընդհանուր միտում. աշակերտները գրեթե հարցեր չեն տալիս: Ինչու՞: Նախ ուսումնական նյութում ամեն ինչ չէ, որ հետաքրքիր է աշակերտների համար: Որպես կանոն, ուսուցչի բացատրած տեսական նյութը ինչ-որ ընդհանուր հարցի պատասխանն է: Այս ամենը հեշտացնում է խնդիրների լուծումը, կազմակերպում է օրինակներ (ըստ ալգորիթմի)՝ ստեղծելով համահունչ պատկեր: Ուստի ակնհայտ է դառնում, որ ուսումնական գործընթացը պետք է հետաքրքիր դարձնել աշակերտների համար:

https://kopilkaurokov.ru/matematika/prochee/issledovatel'skaia_rabota_na_temu_povyshenie_motivatsii_uchashchikhsia_na_urokakh

Յուրաքանչյուր ուսուցիչ ցանկանում է, որ իր աշակերտները հետաքրքրությամբ և ցանկությամբ գնան դասերի, սովորեն «լավ» և «գերազանց»: Ցավոք, դա միշտ չէ, որ տեղի է ունենում: Մենք հաճախ ենք լսում՝ «նա չի ուզում սովորել», «կարող էր լավ սովորել, բայց ցանկություն չունի»: Նման դեպքերում մենք բախվում ենք սովորողի մոտ սովորելու դրական մոտիվացիայի բացակայությանը:

<https://kemrsl.ru/motiviruyushhie-czitatyi-dlya-studentov.html>

Ուսումնական մոտիվացիայի նախադրյալների ուսումնասիրումը ցանկացած առարկայի ուսուցման գործընթացում արդիական նշանակություն ունի, քանի որ ուսումնական մոտիվացիան նպաստում է սովորողների ներգրավվածությանը ուսումնական գործընթացում և նրանց միջանձնային հարաբերությունների ձևավորմանը:

Ուսուցչի համար չկա ավելի կարևոր խնդիր , քան աշակերտների մոտ դրական մոտիվացիա զարգացնելը: Առանց նման մոտիվացիայի ուսումնական գործընթացում աշակերտների ակտիվությունը անարդյունավետ կլինի:

Հետևաբար կարևոր է աշակերտի մեջ զարգացնել ուսման հանդեպ մոտիվացիան:
https://xn--i1ahfl.xn--p1aj/library/motivatciya_uchashihsy_a_k_obucheniya_110116.html

Մոտիվացիան համարվում է մարդու ցանկացած գործունեության կարևոր բաղադրիչ, այն ներքին վիճակ է, ցանկություն, որն ակտիվացնում է վարքագիծը և ուղղորդում դեպի նպատակը, իսկ ուսուցումը հասարակության մեջ անհատի հաջող ռեալիզացման նախադրյալ է:

https://kopilkaurokov.ru/matematika/prochee/issledovatel'skaia_rabota_na_temu_povyshenie_motiva_tsii_uchashchikhsia_na_urokakh

Գրական ակնարկ

Սովորելու մոտիվացիայի հարցը ինքնին ուսուցման գործընթացի հարց է:

Պ.Յա. Գալպերին

«Մեր բոլոր ծրագրերը վերածվում են փոշիացման, եթե ուսանողը սովորելու ցանկություն չունի»:

Սուխոմլինսկի Վ.Ա.

«Գործողությունը ոչ միայն մոտիվացիայի արդյունքն է, այլ նաև դրա պատճառն է»
(Մարկ Մենսոն)

Ուսուցման հաջողությունը մեծապես կախված է նրանից, թե ինչպես է հնարավոր դպրոցականների մոտ զարգացնել ուսման մոտիվացիան, ստեղծել գիտելիքների կարիք և սովորեցնել նրանց սովորել (Ա.Կ. Մարկովա, Լ.Ի. Բոժովիչ, Ա.Ն. Լեոնտև և այլն):

Մոտիվացիան կրթական գործունեության կառուցվածքի կարևորագույն բաղադրիչն է, և անհատի համար զարգացած ներքին մոտիվացիան դրա ձևավորման հիմնական չափանիշն է: Դա կայանում է նրանում, որ երեխան ստանում է «հաճույք բուն գործունեությունից, դրա անմիջական արդյունքի նշանակությունը անհատի համար» (Բ.Ի. Դոդոնով):

Մոտիվացիա տերմինը աննկատելիորեն ներհոսեց մանկավարժության մեջ: Մոտիվացիա (լատիներեն *movere*-ից) - գործողության իմպուլս; հոգեֆիզիոլոգիական գործընթաց, որը վերահսկում է մարդու վարքը՝ սահմանելով դրա ուղղությունը: Ի՞նչ է թաքնված այս խոսքերի հետևում:

Ուսուցման մոտիվացիան գործընթաց է, որն ուղղորդում և աջակցում է ուսումնական գործունեության իրականացմանն ուղղված ջանքերին: Մա բարդ համակարգ է, որը բաղկացած է դրդապատճառներից, նպատակներից, ձախողման արձագանքներից և նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու աշակերտի կարիքներից: Ուսումնական գործընթացի

հաջողությունը, աշակերտների ստացած գիտելիքների մակարդակը, սովորելու կամ նույնիսկ ամբողջ կյանքը երաժշտի մասնագիտությանը նվիրելու ցանկությունը կախված են ուսումնական գործընթացի բոլոր մասնակիցների մոտիվացիայից: Մոտիվացիայի տեսակները.

Արտաքին մոտիվացիան մոտիվացիան է, որը կապված չէ որոշակի գործունեության բովանդակության հետ, այլ պայմանավորված է տվյալ թեմային արտաքին հանգամանքներով կամ մարդկանցով:

Ներքին մոտիվացիա - մոտիվացիա, որը կապված է ոչ թե արտաքին հանգամանքների, այլ գործունեության բուն բովանդակության հետ:

Դրական և բացասական մոտիվացիա . Դրական խթանների վրա հիմնված մոտիվացիան կոչվում է դրական: Բացասական դրդապատճառների վրա հիմնված մոտիվացիան կոչվում է բացասական:

Ուսումնական մոտիվացիայի ձևավորման միջոցները բազմազան են:

Ուսումնական մոտիվացիայի բարձրացմանը նպաստում են փոխգործուն կամ ինտերակտիվ ուսուցման մեթոդները և ուսուցման այլ մեթոդներ ու տեխնոլոգիաներ, որոնք բարձրացնում են ոչ միայն ուսուցման արդյունավետությունը, այլև աշակերտի հետաքրքրությունը ուսուցանվող նյութի և ընդհանրապես առարկայի նկատմամբ:

Ուսումնական մոտիվացիայի բարձրացման համար շատ միջոցներ կան, որոնցից ես ընտրել եմ մոտիվացիայի բարձրացումը S2S ակտիվ ներդրման միջոցով, որը նպաստում է հետաքրքրության զարգացմանը, տարբերակմանն ու ուսուցման անհատականացմանը: Նման դասերը մեծ բավականություն են պատճառում թե աշակերտներին, թե ուսուցիչներին: Եվ հետևաբար, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները որպես ուսման մոտիվացիայի բարձրացման միջոց իմ կարծիքով շատ տեղին է:

Գործնական համատեքստ

Հետազոտությունս կատարել եմ Արևիկի միջնակարգ դպրոցի 7-րդ ք դասարանում, որտեղ սովորում են 20 աշակերտ, որոնց մեծ մասի մոտ նկատվում է մոտիվացիայի պակաս: Որպես հետազոտության արդյունքները չափելու միջոց օգտվել եմ Ն.Լուսկանովայի դպրոցական մոտիվացիայի մակարդակի գնահատման հարցաշարից՝

<https://testoteka.narod.ru/ms/0.html>

1. Քեզ դու՞ր է գալիս դպրոց գնալը:

- ոչ այնքան
- դուր է գալիս
- դուր չի գալիս

2. Առավոտյան, երբ արթնանում ես, միշտ ուրա՞խ ես դպրոց գնալու համար, թե՞ հաճախ ես ուզում տանը մնալ:

- ես հաճախ եմ ուզում տանը մնալ
- միշտ չէ, որ նույնն է
- ուրախությամբ գնում եմ

3. Եթե ուսուցիչն ասեր, որ վաղը բոլոր աշակերտները պարտադիր չէ, որ դպրոց գան, ցանկացողները կարող են մնալ տանը, դու կգնա՞ս դպրոց, թե՞ կմնաս տանը:

- չգիտեմ
- կմնամ տանը
- կգնամ դպրոց

4. Քեզ դու՞ր է գալիս, երբ ձեր դասերը չեղարկվում են:

- դուր չի գալիս
- միշտ չէ, որ նույնն է
- դուր է գալիս

5. Կցանկանայի՞ր, որ քեզ տնային աշխատանք չտան:

- ես կցանկանայի
- չեի ցանկանա
- չգիտեմ

6. Կցանկանայի՞ր, որ դպրոցում միայն ընդմիջումներ լինեն:

- չգիտեմ
- չեի ցանկանա
- ես կցանկանայի

7. Հաճա՞խ եք պատմում ձեր ծնողներին դպրոցի մասին:

- այո
- հազվադեպ
- չեմ պատմում

8. Կցանկանայի՞ր ունենալ պակաս խիստ ուսուցիչ:

- հստակ չգիտեմ
- կցանկանայի
- չեի ցանկանա

9. Ձեր դասարանում շատ ընկերներ ունե՞ս:

- քիչ
- շատ
- ընկերներ չունեմ

10. Քեզ դու՞ր են գալիս քո դասընկերները:

- դուր են գալիս
- ոչ այնքան
- դուր չեն գալիս:

Միավորների թիվը, որը կարող էք ստանալ հարցման հարցերի երեք պատասխաններից յուրաքանչյուրի համար:

Հարցերի համարները	1-ն պատասխան	2-րդ պատասխան	3-րդ պատասխան
1	1	3	0
2	0	1	3
3	1	0	3
4	3	1	0
5	0	3	1
6	1	3	0
7	3	1	0
8	1	0	3
9	1	3	0
10	3	1	0

Առաջին մակարդակ. 25-30 միավոր՝ դպրոցական մոտիվացիայի և կրթական գործունեության բարձր մակարդակ:

Նման երեխաներն ունեն ճանաչողական շարժառիթ, ցանկություն՝ առավելագույնս հաջողությամբ կատարելու դպրոցի կողմից առաջադրված բոլոր պահանջները: Աշակերտները հստակ հետևում են ուսուցչի բոլոր հրահանգներին, բարեխիղճ և պատասխանատու են և շատ անհանգստանում են, եթե ստանում են անբավարար գնահատականներ: Դպրոցական թեմայով զձագրերում նրանք գրատախտակի մոտ պատկերում են ուսուցչին, դասի ընթացքը, ուսումնական նյութը և այլն:

Երկրորդ մակարդակ. 20-24 միավոր՝ լավ դպրոցական մոտիվացիա:

Նմանատիպ ցուցանիշներ ունեն տարրական դասարանների աշակերտների մեծամասնությունը, ովքեր հաջողությամբ հաղթահարում են իրենց կրթական գործունեությունը: Դպրոցական թեմայով գծագրերում նրանք պատկերում են նաև կրթական իրավիճակներ, իսկ հարցերին պատասխանելիս ավելի քիչ կախվածությունն են ցուցաբերում խիստ պահանջներից և նորմերից: Մոտիվացիայի այս մակարդակը միջին նորմ է:

Երրորդ մակարդակ. 15-19 միավոր՝ դրական վերաբերմունք դպրոցի նկատմամբ, բայց դպրոցը գրավում է նման երեխաներին արտադասարանային գործունեությամբ:

Նման երեխաներն իրենց բավականին լավ են զգում դպրոցում, բայց ավելի հաճախ գնում են դպրոց ընկերների և ուսուցչի հետ շփվելու համար: Նրանք սիրում են իրենց ուսանող զգալ, ունենալ գեղեցիկ պայուսակ, գրիչներ, տետրեր: Նման երեխաների մոտ ճանաչողական մոտիվներն ավելի քիչ են զարգացած, և կրթական գործընթացը նրանց քիչ է հետաքրքրում: Դպրոցական թեմայով գծագրերում նման աշակերտները, որպես կանոն, պատկերում են դպրոցական, բայց ոչ կրթական իրավիճակներ:

Չորրորդ մակարդակ. 10-14 միավոր – ցածր դպրոցական մոտիվացիա:

Այս երեխաները դժկամությամբ են հաճախում դպրոց և նախընտրում են բաց թողնել դասերը: Դասերի ժամանակ նրանք հաճախ են զբաղվում օտար գործունեությամբ և խաղերով: Ուսումնական գործունեության մեջ լուրջ դժվարություններ զգալ: Նրանք դպրոցին անկայուն հարմարվողական վիճակում են: Դպրոցական թեմայով գծագրերում նման երեխաները պատկերում են խաղային սյուժեներ, թեև դրանք անուղղակիորեն կապված են դպրոցի հետ:

Հինգերորդ մակարդակ. 10 միավորից ցածր՝ դպրոցի նկատմամբ բացասական վերաբերմունք, դպրոցական անհամապատասխանություն:

Նման երեխաները լուրջ դժվարություններ են ունենում ուսուցման մեջ. նրանք չեն կարողանում գլուխ հանել կրթական գործունեությունից, խնդիրներ են ունենում դասընկերների հետ շփվելու և ուսուցչի հետ հարաբերություններում: Նրանք հաճախ դպրոցն ընկալում են որպես թշնամական միջավայր, որտեղ մնալն իրենց համար

անտանելի է: Այլ դեպքերում ուսանողները կարող են դրսևորել ագրեսիա, հրաժարվել առաջադրանքները կատարելուց կամ հետևել որոշակի նորմերին և կանոններին:

Հետազոտության առաջին դասը անցկացրել էմ հոկտեմբերի 3-ին ավանդական մեթոդով, որի ժամանակ չեմ կիրառել S2S գործիք: Դասի ավարտին հանձնարարել էմ հայտորոշիչ թեստ, որի արդյունքներից պարզ է դարձել նյութի յուրացման աստիճանը՝ ստացած արդյունքները ապահովեցին ոչ գոհացուցիչ արդյունք: Ինչպես նաև լրացրեցին աշակերտների մոտիվացիայի մակարդակը որոշող հարցաթերթիկ:

2-րդ դասն անցկացրել էմ հոկտեմբերի 6-ին կիրառելով S2S՝ հանրահաշիվ առարկայից: Թեման՝ Նման միանդամներ: Կարճ դասախոսության մեթոդով սահմանել էմ նման միանդամներ հասկացությունը, բերել մի քանի օրինակներ, որից հետո աշակերտները դիտել են տեսադասերը:

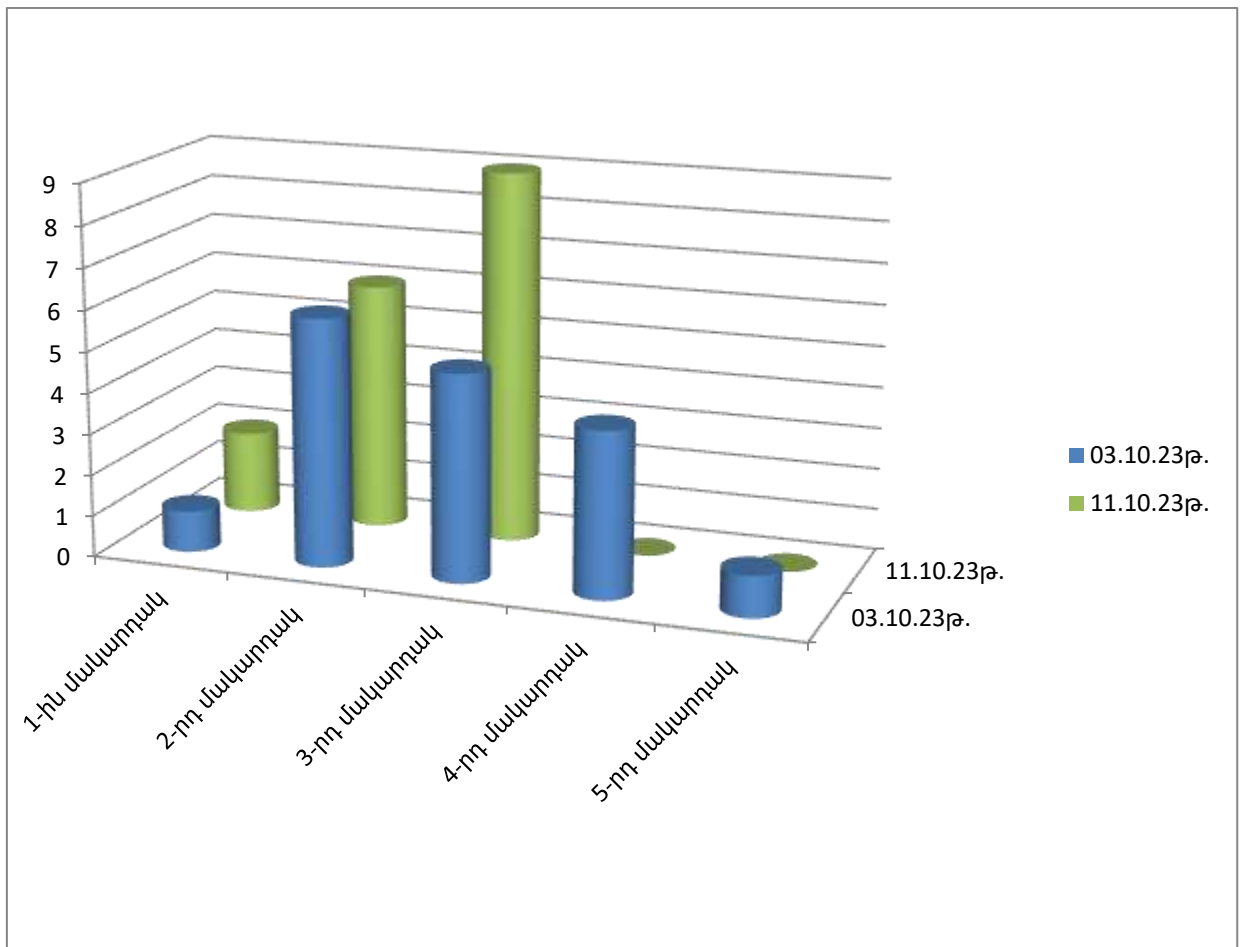
Տեսանյութերը դիտելուց և քննարկելուց հետո հայտորոշիչ թեստի միջոցով՝ Google Forms –ով ամփոփել էմ դասը: Ամփոփման վերջում աշակերտներին տրված հարցերից պարզ դարձավ, որ աշխատանքը աշակերտների համար հետաքրքիր էր և հազեցած: Աշակերտների կեսից ավելին նշել է, որ այս մեթոդով սովորելը ավելի դյուրին է, ավելի լավ են հասկանում դասը: Ոմանց համար սենյակի կահավորումը տրամադրող էր, դասը՝ հետաքրքիր, այդ իսկ պատճառով ուզում էին հաճախ անցկացվելին նմանատիպ դասեր: Ոմանց էլ՝ այնքան էլ հետաքրքիր չէր կամ բացարձակ հետաքրքիր չէր, պատճառաբանելով, որ նյութը ծավալուն էր և դժվար:

3-րդ S2S դասն անցկացրել էմ հոկտեմբերի 11-ին՝ երկրաչափություն առարկայից: Թեմա՝ Անկյուն, անկյունների դասակարգումը: Մտազրոհ մեթոդի միջոցով հաղորդել էմ նոր նյութը: Աշակերտները դիտեցին տեսանյութը, դինամիկ մաթեմատիկա ծրագրով կառուցեցին սուր, ուղիղ, բութ, փոված անկյուններ : Quizizz թեստերով ամփոփեցինք դասը, որով աշխատելը ավելի հետաքրքիր էր նրանց համար, քան Google forms-ով աշխատելը:

Ամփոփման վերջում աշակերտներին ուղղված նույն հարցերից պարզ դարձավ, որ գրեթե բոլորի համար դասը հետաքրքիր էր և կուզեին ամբողջ տարվա ընթացքում ունենալ նմանատիպ դասեր: Ոմանք անգամ նշեցին, որ եթե նմանատիպ դասեր ամեն

օր լինեին նրանք ավելի մեծ հետաքրքրությամբ կհաճախեին դպրոց: Այս դասի ավարտին լրացրեցին աշակերտների մոտիվացիայի մակարդակը որոշող նույն հարցաթերթիկը:

Արդյունքներն ավելի տեսանելի դարձնելու համար ներկայացնեմ արդյունքները դիագրամի տեսքով և SՆՏ-ի դրական ազդեցությունը աշակերտների մոտիվացիայի վրա:

Եզրակացություն

Վերլուծելով հետազոտական աշխատանքը, հանգեցի նրան, որ ՏՀՏ-ի միջոցով դասերը դրական ազդեցություն են ունեցել աշակերտների ուսումնական մոտիվացիայի վրա: Հետազոտության ընթացքում նկատեցի, որ աշակերտները մեծ հետաքրքրությամբ էին կատարում թեստային աշխատանքները և ամեն հարցին ճիշտ պատասխանելուց հետո մեծ ոգևորություն էին ապրում: Տեսանյութի դիտումը ոգևորել էր նրանց և ինչպես իրենք են նշում այսպես ավելի հեշտ է սովորելը: Նրանք հեշտությամբ կատարեցին թեստի գրեթե բոլոր առաջադրանքները և անհամբեր սպասում էին հաջորդ թեստին: Ճիշտ է ՏՀՏ-ով դասեր անցկացնելը ուսուցչի համար շատ ժամանակ և ՏՀՏ-ի գործիքների տիրապետում է պահանջում, սակայն նման դասերը մեծ բավականություն են պատճառում աշակերտներին և նպաստում են կրթության որակի բարձրացմանը և արդիականացմանը:

ՏՀՏ-ի կիրառումը նպաստեց.

1. Երեխաների համակարգչային գիտելիքների և հմտությունների ձեռքբերմանը
2. Ինտերնետից օգտվելու կարողությանը
3. Գիտելիքների համակարգմանը՝ օգտվելով մի քանի աղբյուրներից:

Գրականության ցանկ

1. https://kopilkaurokov.ru/matematika/prochee/issledovatelskaia_rabota_na_temu_povyshenie_motivatsii_uchashchikhsia_na_urokakh
2. <https://kemrsl.ru/motiviruyushhie-czitatyi-dlya-studentov.html>
3. https://xn--j1ahfl.xn--p1ai/library/motivatciya_uchashihsya_k_obucheniyu_110116.html
4. <https://testoteka.narod.ru/ms/0.html>